

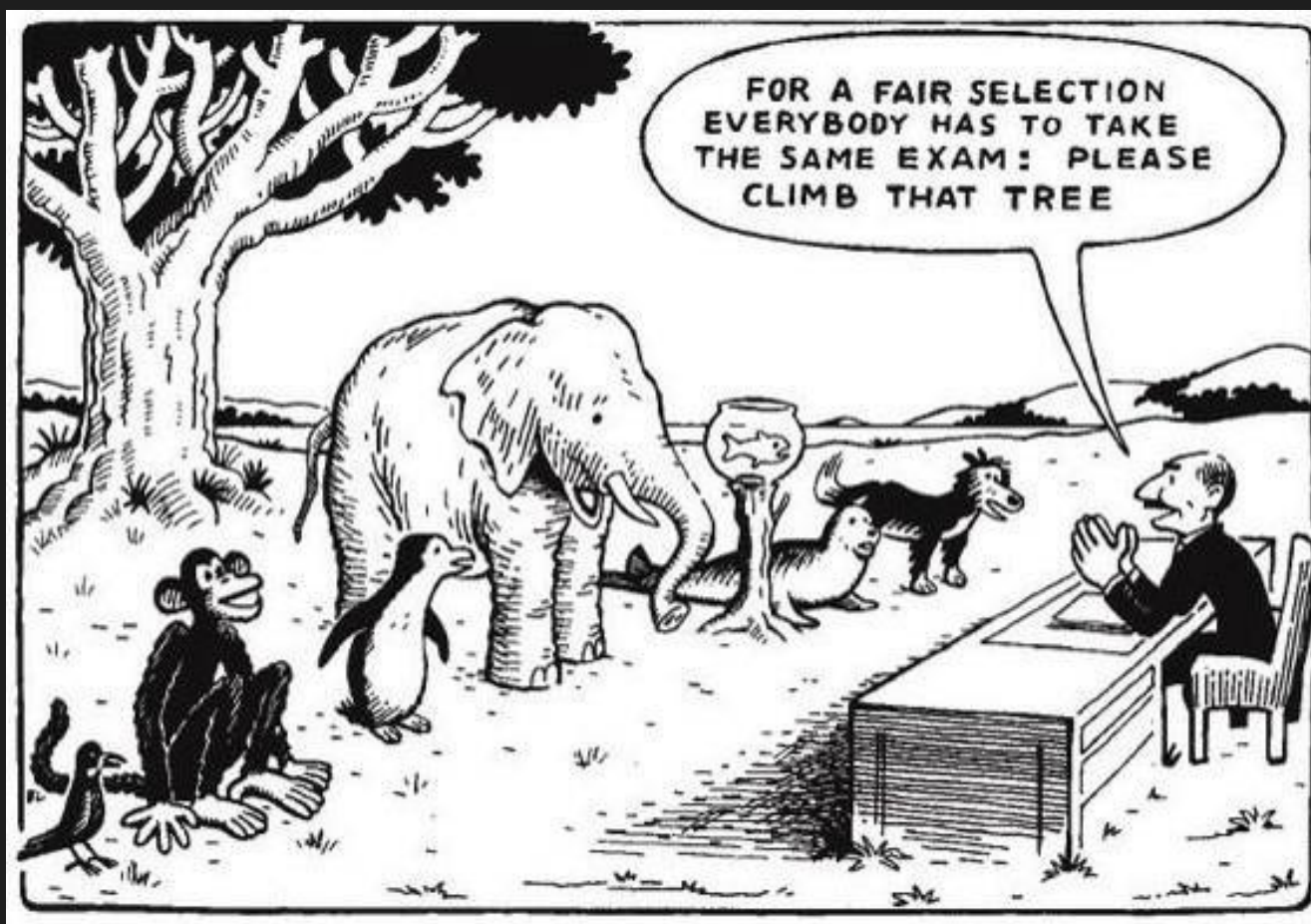
Digital tillgänglighet och inkluderande design

Temaseminarie Finsam 2023

Storytime!

- Det var en gång en man som bodde på 20:e våningen i en skyskrapa.
- Varje morgon när han skulle till jobbet tog han hissen från våning 20, ner till bottenvåningen.
- Varje kväll när han kom hem så tog han hissen från bottenvåningen upp till 8:e våningen och gick de sista trapporna upp till 20:e våningen.
- Varför?

Våra digitala lösningar ska funka

- utan att se

- med begränsad synförmåga
- utan att uppfatta färg

- utan att höra
- med begränsad hörsel

- utan talförmåga

- med begränsad funktion eller styrka i händerna
- med skakningar

- med känslighet för flimmer
- med kognitiva svårigheter.

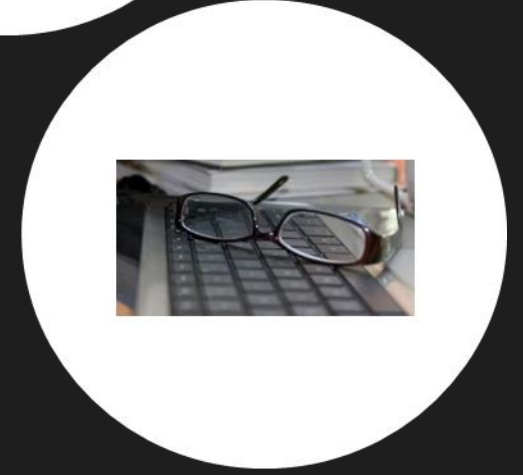
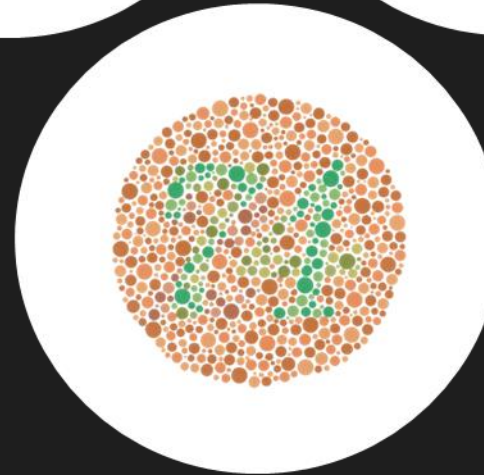
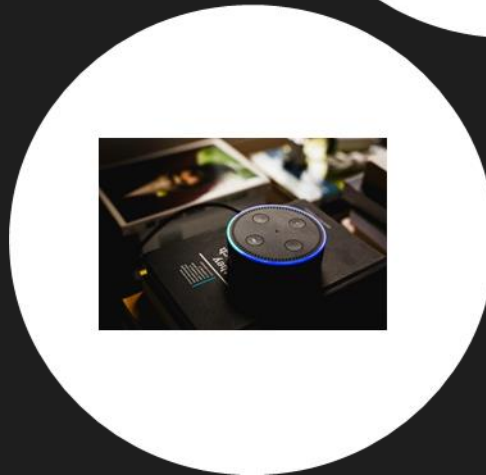
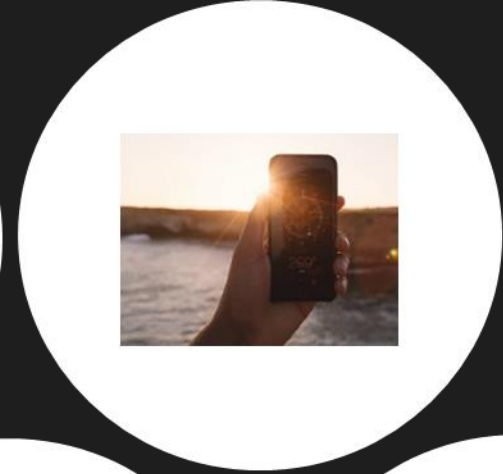
**Användnings-
situationerna**

Några exempel

Syn

Att använda våra digitala lösningar

- utan att kunna se
- med begränsad synförmåga
- utan att kunna uppfatta färg.

Tänk dig att du sitter på en buss ...

- Du vill ansöka om vab i mobilen.
- Solen gassar genom fönstret.
- Då behövs rejäla kontraster för att kunna se.

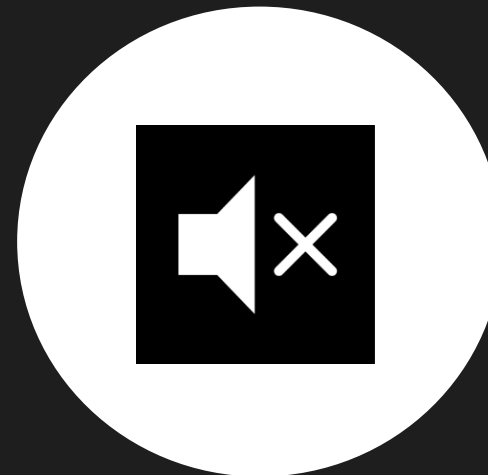
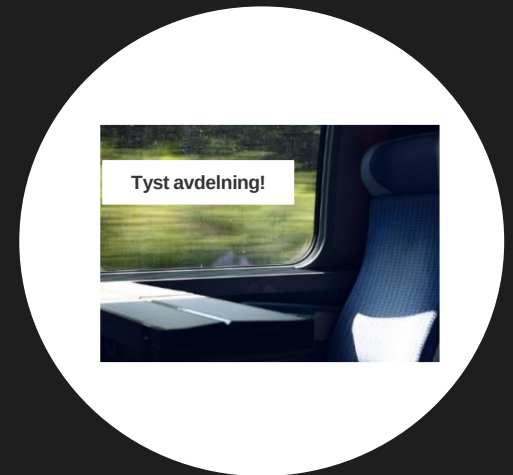
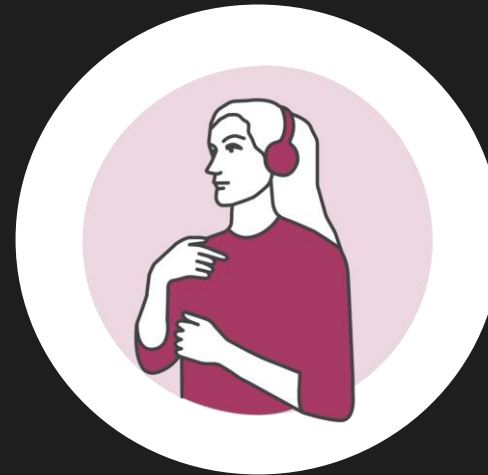
Om vi har designat för en person
med begränsad synförmåga
så blir det därför bra för **alla**.

Hörsel

Att använda våra digitala lösningar

- utan att kunna höra
- med begränsad hörsel.

Tänk dig att du sitter på en buss ...

- Du ska titta på en instruktionsfilm om vab-regler.
- Du har glömt dina hörlurar.
- Då kan du slå på textning och hänga med utan ljud.

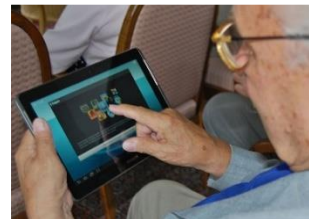
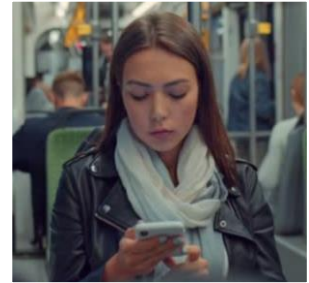
Om vi har designat för en person som **inte kan höra** så blir det därför bra för **alla**.

Rörelse

Att använda våra digitala lösningar

- med begränsad funktion eller styrka i händerna
- med skakningar.

Tänk dig att du sitter på en buss ...

- Du ska ansöka om vab i mobilen.
- Bussen skakar och kränger.
- Du behöver väl tilltagna klickytor för att du inte ska klicka fel.

Om vi har designat för en person **med skakningar** så blir det därför bra för **alla**.

Kognitiv förmåga

Att använda våra digitala lösningar

- När man är stressad, trött, utmattad, sjuk eller har ont någonstans
- med läs-/skrivsvårigheter
- med dåligt minne
- med ADHD och autism.

Tänk dig att du sitter på en buss ...

- Du fortsätter ansöka om vab i mobilen.
- En stökig förskoleklass kliver ombord.
- Du behöver ett tydligt gränssnitt för att behålla koncentrationen.

Om vi har designat för en person **med kognitiva svårigheter** så blir det därför bra för **alla**.

**Varför är det viktigt
för oss?**

Våra förmågor kan variera – nedsättningar kan vara ...

Permanent

Tillfälliga

Situationsberoende

PERMANENT

TILLFÄLLIG

SITUATIONSBEROENDE

SYN

Nedsatt syn

Ögoninfektion

Sol på skärm

HÖRSEL

Nedsatt hörsel

Öroninflammation

Buller

TAL

Utan talförmåga

Hes

Kraftig brytning

MOTORIK

Saknar en arm

Bruten arm

Bär ett barn

KOGNITION

ADHD

Utmattad

Stressad

Våra användare – många har stora behov!

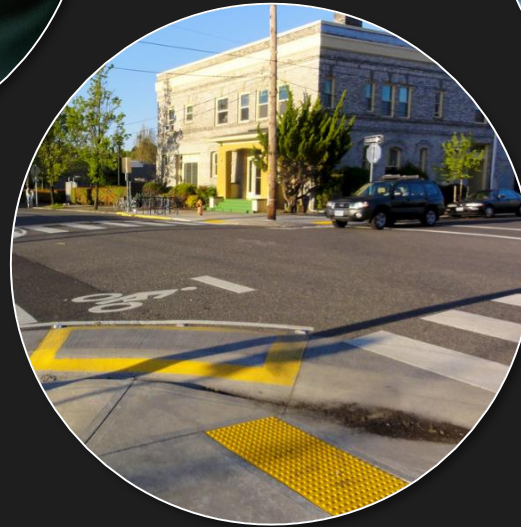
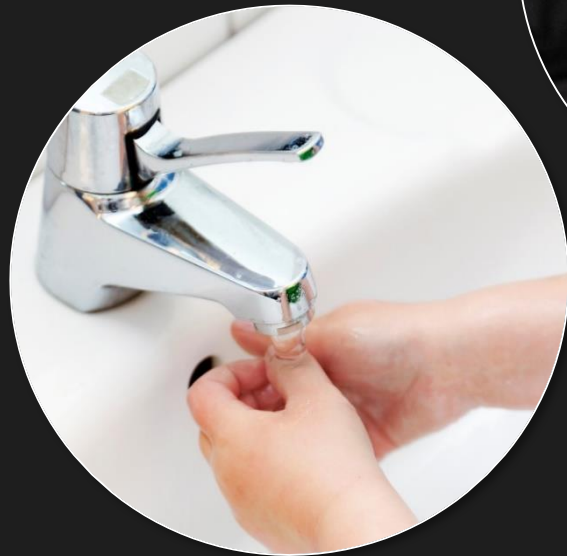

Alla ska kunna arbeta hos oss

Även
interna
användare!

Nödvändigt för somliga – bra för alla!

Frågor och reflektioner så här långt?

Inkluderande design

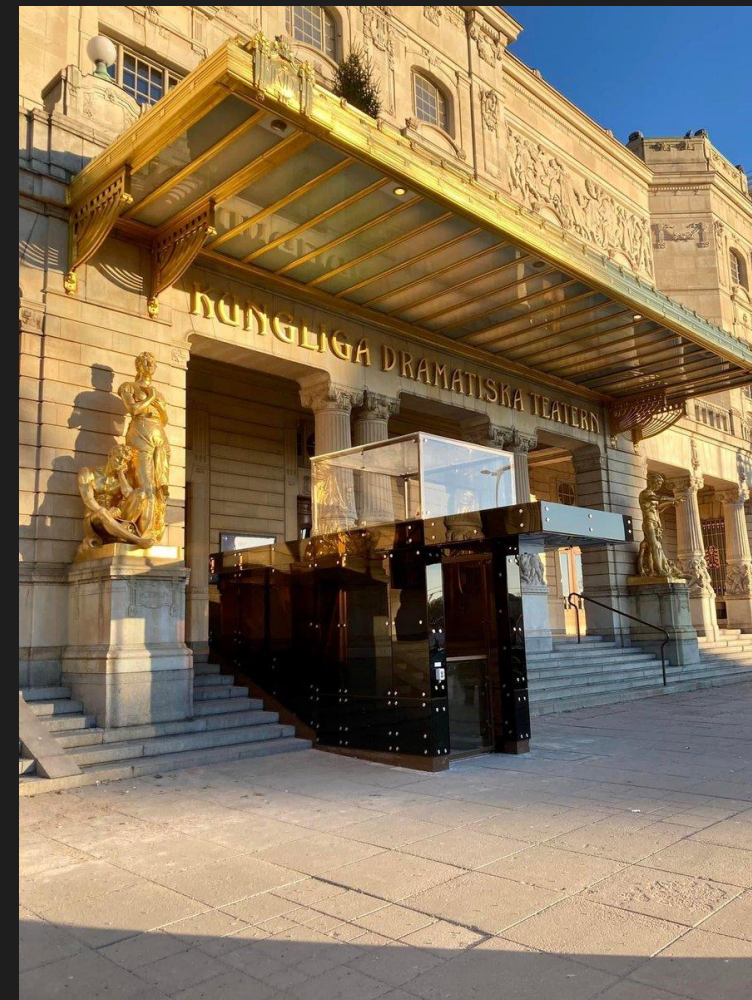
Inkluderande design

- Vi gör så att det ska **fungera lika bra för alla** från början.
- Ha **alltid** användningssituationerna med dig i tanken i allt du gör!

Varför vi inte ska säga "tillgänglighetsanpassa"

- Begreppet signalerar att vi inte tänkt rätt från början.
- Tillgänglighet ska **inte** vara något som man lägger på i slutet.

Vad ger god tillgänglighet?

Det visuella – några exempel

- Bra färgkontraster
- Tydliga typsnitt
- Inte enbart färg som informationsbärare
- Tydlig fokusmarkering
- Bilder och symboler.

Vad ger god tillgänglighet?

Det språkliga – några exempel

- Klarspråk
- Hjälpsamma felmeddelanden
- Textalternativ till bild och ljud
- Tydligt formulerade länkar.

Vad ger god tillgänglighet?

Det funktionella – några exempel

- Bra struktur (till exempel rätt rubriknivåer)
- Korrekt fokusordning när man navigerar med tangentbordet.
- Klickbar innehållsförteckning i dokument.

Lagkrav på området

Det handlar om människor!

Lagkraven är ett medel – människorna är målet

Lagar som rör tillgänglighet

- Lag om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen)
- Lag om offentlig upphandling (LOU)
- Diskrimineringslagen
- Arbetsmiljölagen
- Språklagen
- **2025:** Ny lag om tillgänglighet till produkter och tjänster.

Samordningsförbund omfattas av DOS-lagen

”

Eftersom samordningsförbunden består av statliga myndigheter (FK och AF) samt kommunala och regionala organ bedöms de utgöra sådan sammanslutning som avses i 4 § andra stycket andra punkten.

”

**De omfattas därmed av DOS-lagen.
Något undantag är inte tillämpligt. DOS-lagen ska därför tillämpas.**

Praktiska tips

Tänk på att:

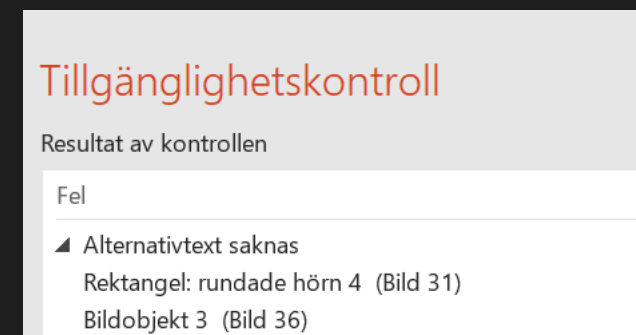
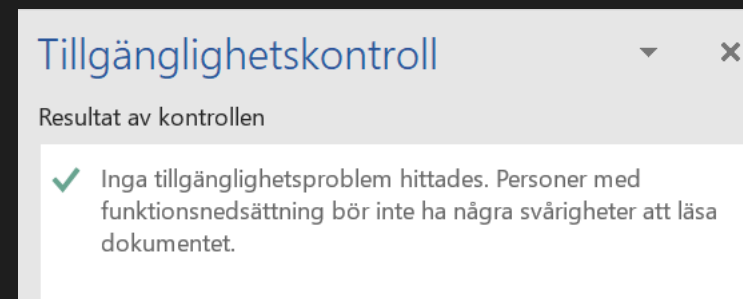
- Bilder och grafik har alternativ-texter
 - Beskriv vad du vill kommunicera med bilden.
- Rubriker är riktiga rubriker
 - Alltså **inte** vanlig text med fetad/kursiv stil.
- Länkar har tydliga namn
 - Undvik länkar som endast säger “läs mer” eller “klicka här”.

Tänk också på att:

- Språket är begripligt och lättläst
 - Använd ett du-tilltal och aktiva verb.
 - Klarspråk.
- Texten är bra strukturerad
 - Ingress, mellanrubriker, punktlister vid uppräkningsar.
- Webbssidor även ser bra ut i mobilt läge.
 - Testa genom att förstora till webbsidan 200 procent. (Ctrl +)
- Se till att ha tydliga kontraster för text och grafik.
 - 4,5 gånger skillnad mellan förgrund och bakgrund.

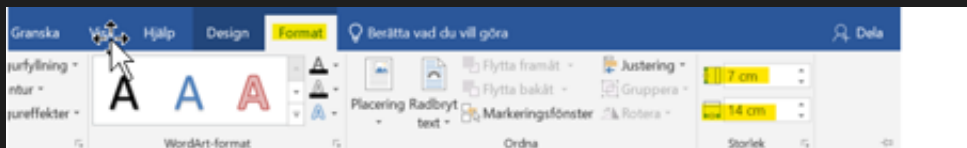
När du arbetar med digitala dokument

- Utgå alltid från standardmallar.
- Använd inbyggda tillgänglighetskontrollen i Word, Adobe och Powerpoint.

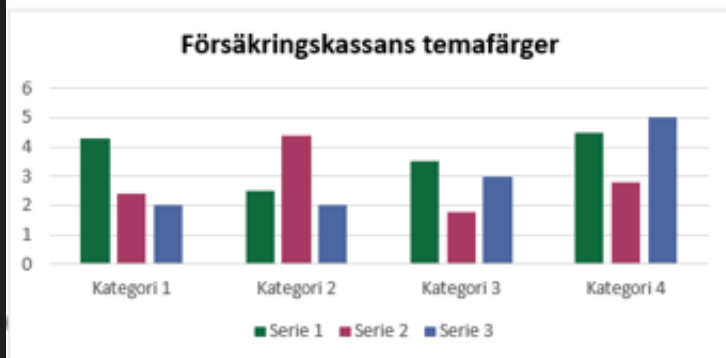

När du arbetar med digitala dokument

- Undvik att använda tangenterna tabb och enter för att skapa luft.
 - Hjälpmedelsverktyg läser upp det som "tomt, tomt, tomt, tomt."
- Använd istället programmens inbyggda verktyg för att:
 - Infoga sidbrytning.
 - Spalter.
 - Punktlister.
 - Tabeller.

- Innan du infogar Diagram ska du ha valt Försäkringskassans temafärger för att få in rätt färger i staplar/tårtbitar. I annat fall kommer Word att välja färger som inte är tillgängliga med kontraster.

- Det är viktigt att ha tydliga kontraster i figurer och diagram. Det kan vara svårt att skilja på staplar eller tårtbitar i ett diagram som har likande färger. **Det här exemplet visar hur otydligt det kan bli.**

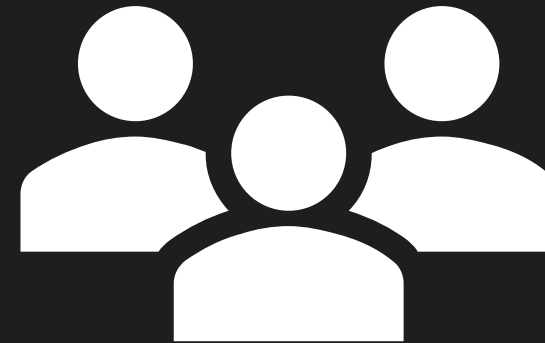

- För att det ska bli tydliga kontraster mellan staplar och tårtbitar finns det två alternativ:
 - Använda färger som ger kontrast
 - Skapa ett tydligt mellanrum mellan staplar och tårtbitar
 - Gör tydliga skiljelinjer mellan tårtbitar och staplar i diagram. Detta kan göras genom att infoga Kontur eller förstora befintlig Kontur.

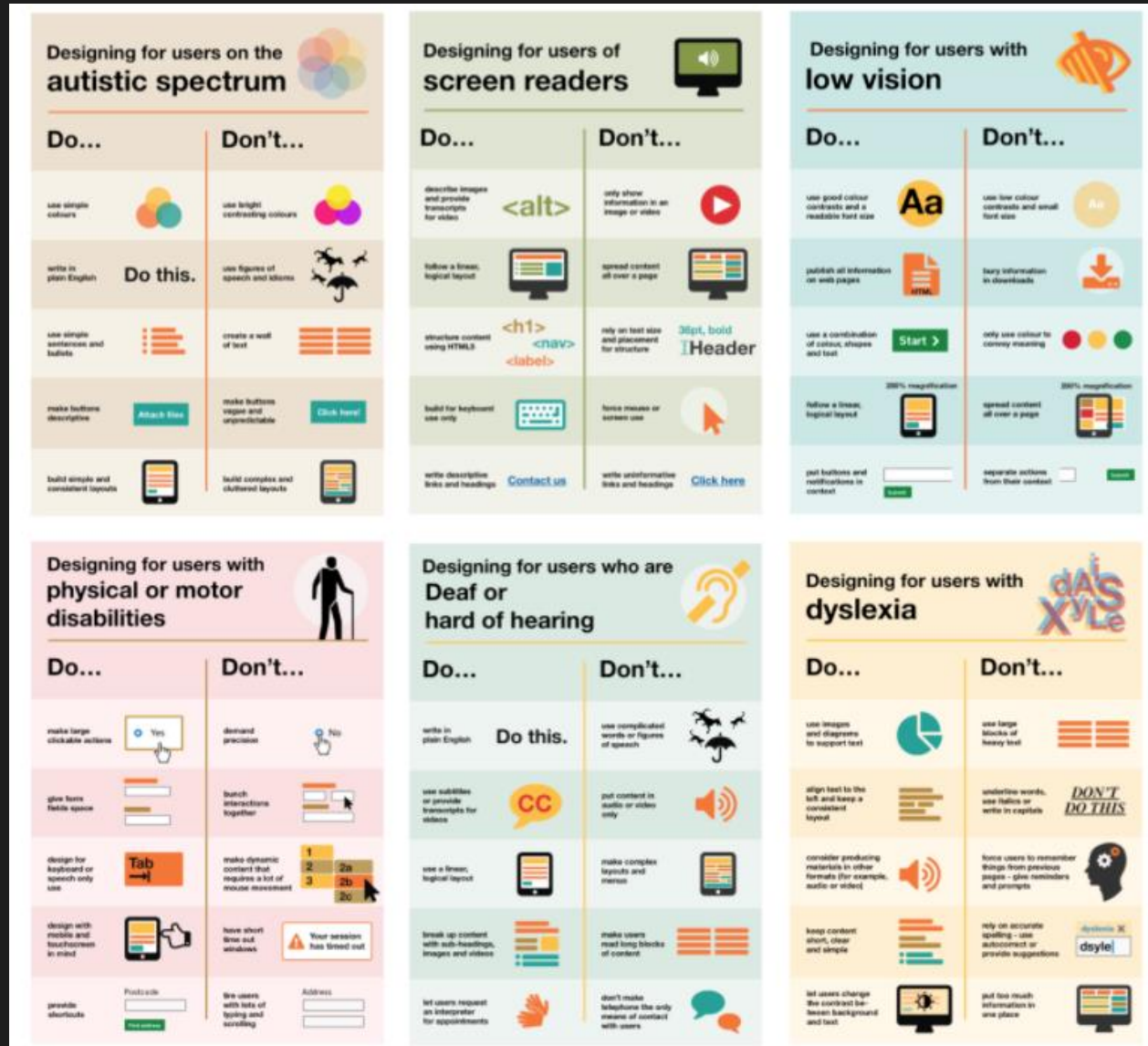
Ta fram egna lathundar

Egna lathundar
för de egna
vanligaste
dokumenttyperna

**Bilda ett
kompetensnätverk
som ses
regelbundet och lär
av varandra**

Sätt upp inspirerande planscher ...

GOV.UK har tagit fram planscher med vad man bör tänka på

Eller den den här ☺

	PERMANENT	TILLFÄLLIG	SITUATIONSBEROENDE
			
 SYN	 Nedsatt syn	 Ögoninfection	 Sol på skärm
 HÖRSEL	 Nedsatt hörsel	 Öroninflammation	 Buller
 TAL	 Utan talförmåga	 Hes	 Kraftig brytning
 MOTORIK	 Saknar en arm	 Bruten arm	 Bär ett barn
 KOGNITION	 ADHD	 Utmattad	 Stressad

Digitala lösningar ska fungera:

- ✓ Utan att se
- ✓ Med begränsad synförmåga
- ✓ Utan att uppfatta färg
- ✓ Utan att höra
- ✓ Med begränsad hörsel
- ✓ Utan talförmåga
- ✓ Med begränsad funktion eller styrka i händerna
- ✓ Med skakningar
- ✓ Med känslighet för flimmer
- ✓ Med kognitiva svårigheter

Gå en gratiskurs via EdX

Se

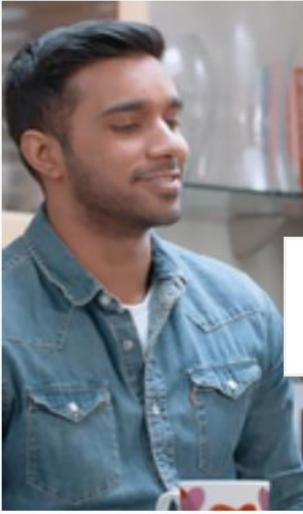
Home > Learn > Computer Programming > W3Cx: Introduction to Web Accessibility

W3Cx: Introduction to Web Accessibility

★★★★☆ **4.4 stars** 36 ratings

Get a strong foundation in digital accessibility to make your websites and apps work well for people

Frågor och reflektioner?

